

Naturvårdsverkets redovisning Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) avstyrker förslaget om avgränsad valfrihet för detaljhandeln och förordar en avreglering av det kommunala ansvaret på samma sätt som gällde enligt den så kallade Frukt- och gröndomen (MÖD 2012:49).
- SKR avstyrker förslaget om undantag från kommunalt ansvar för använt matfett från verksamheter.
- SKR anser att kontorspapper är en lämplig avfallsström att undanta från det kommunala ansvaret och förordar en avreglering.
- Avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar behöver utredas ytterligare för att möjliggöra ett undantag från kommunalt ansvar.
- Grovavfall från verksamheter behöver utredas ytterligare för att möjliggöra ett undantag från kommunalt ansvar.
- SKR tillstyrker förslaget att kommunerna får ett tydligt ansvar för utgrävd jord med invasiva arter från hushållen och förslaget om nya avfallskoder för avfall med IAS.
- SKR vill att det tydliggörs vilka främmande invasiva arter som omfattas.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Det framkommer i Naturvårdsverkets redovisning att det råder osäkerheter för vissa avfallsströmmar vad gäller gränsdragning för vad som ingår i det kommunala ansvaret efter införandet av begreppet kommunalt avfall. En längre utredningsperiod hade krävts för att klargöra gränsdragningar och identifiera lämpliga avfallsströmmar att undanta från det kommunala ansvaret. SKR önskar ett omtag där mer tid finns för kunna föreslå lämpliga undantag från kommunalt ansvar.

Av de avfallsströmmars som utretts, för Naturvårdsverket ungefär samma resonemang kring problematiken kring följande avfallsströmmar; avfall från detaljhandeln, avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar samt använt fett, men lämnar tre olika förslag till hur avfallet ska hanteras. SKR förstår inte logiken gällande de olika förslagen som lämnas utifrån motiveringarna. Exempelvis så finns det risk för att ingen entreprenör vill hämta avfall från detaljhandel i glesbygd, därför föreslås en frivalslösning med kommunen som garant för hämtningen. För använt fett däremot finns det alltid privata aktörer vill hämta, även i glesbygd, så där föreslås undantag från det kommunala ansvaret. För avfall från sjukhus beskrivs en liknande nulägesituation som för detaljhandeln med skillnaden att Naturvårdsverket anser att regionernas önskemål om att få hanteras sitt avfall själva går att hantera med dispensmöjligheten.

5.1 Detaljhandeln

SKR avstyrker förslaget om avgränsad valfrihet för butiker inom detaljhandeln att välja om de vill hantera sitt avfall själva. Förslaget med en frivalslösning innebär ingen tydlig ansvarsavgränsning och ligger inte i linje med utredningens uppdrag att se över en lämplig förändring av ansvaret för vissa avfallsströmmar.

Förslaget är liknande det som lämnades i regeringens utredning Äga Avfall (SOU 2021:24), vilket SKR avstyrkte. SKR ser inga fördelar med en så kallad frivalslösning, det finns redan möjlighet att söka dispens för de verksamheter som önskar. Anses dispensmöjligheten för begränsande borde en utökad dispensmöjlighet istället utredas.

SKR förordar istället en avreglering av det kommunala ansvaret gällande avfall från detaljhandeln på samma sätt som gällde enligt den så kallade Frukt- och gröndomen (MÖD 2012:49).

5.4 Använt matfett från restauranger och storkök

SKR avstyrker förslaget om undantag från det kommunala ansvaret. Det finns en risk att det i delar av landet saknas intresse från den privata marknaden att hämta. Kommunen kommer då behöva lösa hämtningen. I de kommunerna där det finns ett stort intresse från privata aktörer att hämta den avfallstyp kan det ordnas med auktorisation eller dispens.

Genomförs undantaget måste även kommunens ansvar för uppgiftslämnande utgå.

5.5 Kontorspapper

SKR ser kontorspapper som ett lämpligt avfallsslag att undanta från det kommunala ansvaret. Hantering av kontorspapper innebär ingen risk för miljön eller hälsan. Ett förslag om avreglering av kontorspapper hade

därför legat väl i linje med uppdragets syfte. Det finns ett väl fungerande verksamhetsnära insamlingssystem för kontorspapper som bidrar till den höga insamlings- och återvinningsgraden. Att motivera det kommunala ansvaret med möjligheten till avtal eller auktorisation innebär endast ett extra administrativt moment utan att tillföra någon miljönytta.

SKR förordar en avreglering av det kommunala ansvaret gällande kontorspapper.

5.7 Avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar

SKR ser ett behov av att utreda denna avfallsström ytterligare då dispensförande inte är optimal i och med att regioner alltid verkar över kommungränser.

5.8 Grovavfall

Då Naturvårdsverket i sin bedömning ser oklarheter i gränsdragningen gällande grovavfall från verksamheter är att betrakta som kommunalt avfall eller inte, ser SKR ett stort behov av att detta klargörs för att kunna se över möjligheten att undanta grovavfall från verksamheter från det kommunala ansvaret.

5.9 Avfall med invasiva främmande arter och 7.1.1 Förslag till utökning av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken avseende jordmassor med invasiva främmande arter från hushåll

SKR håller med om behovet av tydlig reglering vad gäller avfall som innehåller invasiva arter. Därför SKR tillstyrker förslaget att kommunerna får ett tydligt ansvar för utgrävd jord med invasiva arter från hushållen och även förslaget om nya avfallskoder för avfall med IAS.

I förslaget framgår dock inte vilka invasiva arter som omfattas. För att inte omfattningen begränsas till EU-förteckningen över invasiva arter vill SKR att det tydliggörs genom exempelvis en bilaga med de identifierade främmande arter med hög risk i Sverige eller hänvisning till den nationella förteckningen som är under framtagande.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg

Gunilla Glasare